

Yüksek Lisans Öğrencilerinin Gözünde Akademisyenlik Algısı ve Bunu Etkileyen Sebepler

Perception of Academicianship in the Eyes of Graduate Students and the Reasons Affecting It

Bayram ÖZER¹

Günel Mammadova²

Khanım Eynullayeva³

Öz

Akademik yaşamda ve üniversite yapısında son dönemde meydana gelen değişiklikleri de dikkate alarak, lisansüstü öğrencilerinin hem öğretici olarak hem de bilim adamı olarak akademisyenlerle ilgili değerlendirmelerinin alınması önemlidir. Bu çalışmada da bu gerçekten hareketle akademisyenlerin öğreticilik ve bilim adamlığı yeterlikleri ve davranışları ile ilgili lisansüstü eğitime devam eden ve öğrencilerin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla çalışmanın amacı; lisansüstü öğrencilerin gözünde akademisyenlik algısı ve bunu etkileyen sebeplerin belirlenmesidir.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmada çalışma grubu lisansüstü öğrencilerin bilimsel amaçlı iletişim kurduğu bir sosyal medya grubunda gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 20 lisansüstü öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veriler Görüşme yoluyla elde edilmiştir. Görüşmeler online gerçekleştirilmiş ve görüşme esnasında kayıt alınarak sonradan deşifre edilmiştir. Yarı yapılandırılmış veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Veriler verileri 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Araştırmaya katılan yüksek lisans öğrencilerinden elde edilen veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur.

Katılımcı öğrencilerin akademisyenlerini azimlilik, kendini yenileme ve rehberlik konusunda örnek aldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerine göre, ders aldıkları akademisyenler önyargılı olmasalar da, adil olmak konusunda başarısızdırlar. Teknolojiyle ilişkisi iyi olan akademisyenler, araştırmacı ruhu, mesleki ve etik kurallara uygun davranma, farklılıklara saygı duyma ve girişimcilik konularında da yüksek lisans öğrencilerince pozitif değerlendirilmektedir. Öğrenciler, danışmanlarda çeşitli kişisel ve profesyonel niteliklerin olması beklentisindedirler. Öğrencilerin bir danışmanın açık fikirli, öğrenmeye açık, paylaşımcı ve anlayışlı olma gibi kişisel niteliklere sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Bu kişisel özelliklere sahip olmayan danışmanlarla çalışan öğrenciler, fikirlerini açıklayamadıklarını, istedikleri alanda çalışamayacaklarını hissetmektedirler. Bununla birlikte, öğrenciler, danışmanlarının akademik rehberliğinin ve mesleki niteliklerinin akademik sürecin sorunsuz ilerlemesi için önemli olduğuna inanmaktadır. Danışmanın akademik nitelikleri bağlamında, öğrencilerin çalışmaları hakkında hızlı ve zamanında geri bildirim sağlamaları önemli bir özellik olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü öğrencilerin akademisyen algısı, akademisyenlik algısı, akademisyenlerin performansı

¹ Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun, Türkiye, ozler.bayram@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4375-4104

² Öğretmen, 12 numaralı devlet okulu, Bakü, Azerbaycan, gunelekber1994@gmail.com, orcid.org/0000-0001-9724-3276

³ TV Editörü, Space TV, Bakü, Azerbaycan, xanim_telmanli@mail.ru, orcid.org/0000-0002-5383-1727

Abstract

Considering the recent changes in academic life and university structure, it is important to take the evaluations of graduate students about academics both as instructors and scientists. In this study, based on this fact, it was tried to determine the opinions of the students who continue their postgraduate education about the teaching and scientist competencies and behaviors of the academicians. Therefore, the aim of the study; The aim of this study is to determine the perception of academics in the eyes of graduate students and the factors affecting it.

Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the research. In the research, the study group consists of 20 graduate students who voluntarily agreed to participate in the study in a social media group where graduate students communicate for scientific purposes. The data in the research were obtained through interviews. The interviews were conducted online and were recorded during the interview and deciphered afterwards. The semi-structured data collection tool was developed by the researchers. Data were collected in the spring semester of the 2019-2020 academic year. The data obtained from the graduate students participating in the research were subjected to content analysis.

It was determined that the participant students took the academicians as an example in terms of determination, self-renewal and guidance. In the opinion of the majority of the students, although the academics they take courses from are not biased, they fail to be fair. Academicians who have a good relationship with technology are evaluated positively by graduate students in terms of researcher spirit, behaving in accordance with professional and ethical rules, respecting differences and entrepreneurship. Students expect a variety of personal and professional qualifications in counselors. Students think that a counselor should have personal qualities such as being open-minded, open to learning, sharing and understanding. Students who work with counselors who do not have these personal characteristics feel that they cannot explain their ideas and work in the field they want. However, students believe that the academic guidance and professional qualifications of their advisors are important for the smooth progress of the academic process. In the context of the advisor's academic qualifications, it is considered an important feature for students to provide prompt and timely feedback on their work.

Keywords: Graduate students' perception of academics, perception of academics, performance of academicians,

GİRİŞ

Beyin gücü, ülkelerin kalkınmasında en önemli kaynaktır (Karakütük, 2002). Nitelikli bir işgücü yetiştirmede yükseköğretimin önemli bir rolü olduğu kabul edilen bir gerçektir. Geçen yüzyıla kadar, yükseköğretim birçok ülkede seçkin bir gruba hizmet etti, bilim adamları ve memurlar için bir eğitim alanı olarak görülmekte ve bunun yanı sıra birincil iş alanı olarak görülmemekteydi. Üniversite ile aynı anlama gelen yükseköğretimin öncelikle ekonomi ve kamu refahı ile ilgili olduğu kabul edilmese de son zamanlarda dinamik bir süreç olan eğitimin önemli bir parçası olan yükseköğretimin önemi ve amacında çok önemli değişikliklerin yaşandığı görülmüştür. Yükseköğretim, genç nüfusun büyük çoğunluğu için çekici hale gelmekte ve öğrenci profili, eğitim programları ve kurumsal düzey açısından çeşitlenmektedir (Yılmaz, 2013).

2547 sayılı Türkiye Yüksek Öğretim Kanunu kapsamında yükseköğretim kurumları yüksek düzeyde eğitim-öğretim ortamı yaratan, bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, bilimsel araştırmalar, yayın ve danışmanlıklar yapan, fakülte, enstitü, okul ve benzeri kurum ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmaktadır. Korkut (2002), üniversitelerin, toplumun onlara sağladığı eğitim işlevinin yanı sıra, yeni araştırmalarla doğanın egemenliğine hükmetmek için insanlığın devam eden çabalarına katkıda bulunmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Turan, Durceylan ve Şişman'a (2005) göre üniversitelerin temel amacı bilgiyi aktarmak ve yenilemektir. Yükseköğretim, eğitim sisteminin en üst seviyesinde olduğu için, bu konum toplumun liderliğini üniversitelere bağlamaktadır. Üniversiteler yeni fikir ve değerlerle

toplumlara rehberlik edebilir. Üniversitelerin bu yöndeki temel işlevi, eğitim ve bilimsel araştırma ile birlikte topluma hizmet ve rehberlik etmektir.

Pedro (2009), üniversitelerin sadece bilginin bilimsel bir şekilde oluşturulduğu ve yayıldığı yerler olarak görülmesinin yetersiz olacağını, üniversitelerin akademik araştırma ve eğitimin yapıldığı yerler olarak tanımlanması gerektiğini belirtmektedir. Ve üniversitelerin öğretim ve araştırmada bu temel işlevleri yerine getirmek için akademik personele ihtiyacı vardır.

Üniversitelerin üstlendiği öğretim ve araştırma görevi, öncelikle akademisyenlerin etkili öğretmenler olarak hareket etme ve hem ulusal hem de uluslararası yayınlar yapma sorumluluğunu yansıtmaktadır (Korkut, 2002). Enders ve Musselin'e (2008) göre, iyi işleyen bir üniversitenin en önemli yapı taşlarından biri olan öğretim üyelerini tanıması ve birçok görevi yerine getirmesi ve kendilerini nasıl tanımladıklarını tanımlaması gerektiği vurgulanmalıdır. Bu nedenle bilim adamlarının kendilerini ve çalışmalarını nasıl tanımladıkları önemlidir.

Tüm bu gelişmeler ve bilgiler ışığında, akademik yaşamda ve üniversite yapısında son dönemde meydana gelen değişiklikleri de dikkate alarak, yüksek lisans öğrencilerinin akademisyenlerle ilgili her iki temel kavramı da nasıl yorumladıklarının araştırılması önemlidir. Buna göre lisansüstü öğrencilerinin bilim adamı ve bir öğretmen olarak akademisyenlik mesleği ile ilgili algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bilimsel açıdan Akademisyenlik mesleğini incelemek için önce "üniversite" kurumunu incelemeliyiz. Güncel Türkçe sözlüğünde Türk Dil Kurumu tarafından tanımlandığı üzere üniversite; "Yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan, bilimsel özerkliğe ve kamu kişiliğine sahip fakülteler, enstitüler, kolejler vb. Organizasyon ve birimlerden oluşan bir eğitim kurumu olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>).

Akademisyenlere meslek olarak baktığımızda sahip olmaları gereken temel niteliklerle karşılaşırız. Bu özellikler yazarlara göre farklılık gösterse de benzerlikleri birçok yönden dikkat çekicidir. Akademisyen; evrensel düşünceli, öğretici ve ahlaki sorumlulukları olan, objektif bakış açısına sahip ve ileri görüşlü olan kişidir. Veya daha geniş ve kapsayıcı tanımıyla akademisyenler üniversitelerde yöneticilik, öğreticilik, araştırmacılık ve topluma hizmet çalışmalarını yürüten deneyimli, seçkin, aydın ve uzman kişilerdir (Husu, 2001).

Tural (2004) akademisyenlik kavramını "üniversite çatısı altında ortak düşünme stillerine izin veren bazı entelektüel kategorileri temsil eden bir araştırmacılar topluluğu" olarak tanımlamaktadır. Bütün bu anlamları ve görevlerinin yanında akademisyenler son zamanlarda girişimci ve yenilikçi üniversiteler gibi üniversite değerlendirmeleriyle birlikte, şirket kurmaya, öğrencileri girişimciliğe sevk etmeye ve sanayi ile işbirlikleri oluşturmaya yönlendirilmektedir. Bu yönüyle akademisyenlerden girişimci olması da beklenmektedir (Sakinç ve Bursalıoğlu, 2012).

Bilim insanının bir yaşam tarzı olarak hoşgörülü, kendini kontrol edebilen ve bildiklerinden ziyade bilmedikleri, özellikle yetişkin bir bireyin davranışları konusunda özeleştirisi olan bir kişiliğe sahip olması beklenir. Öte yandan bu özelliklerin akademisyenlerin de giymesi gereken özellikler olduğu bir gerçektir. TÜBA bilim insanını şöyle tarif etmektedir. "Bilim insanı, akademik yaşamın bütün evrelerinde ve öğretim, yönetim ve akademik değerlendirmelere ilişkin görevlerde bilimsel liyakati temel ölçüt olarak kabul eden, temel etik kuralların dışına çıkmayan ve bu kurallara uyulmaması haline göz yummayan, eğitimin eksik verilmesine ve kopyacılığa karşı çıkan. Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat ölçülerinin dışına çıkmayan, kişileri kayırmayan, kişidir" şeklinde yer almaktadır (TÜBA, 2002). Akademisyenleri kamu hizmeti yapan diğer memurlardan ayıran en temel özellik, mesleğin icrasında araştırma özgürlüğü ayrıcalığıdır. Aktan (2003) ise akademik etikte akademik liyakat kavramını tartışırken, akademik mesleğin en önemli ahlaki kuralının akademik liyakat olduğunu vurgulayarak, akademik mesleğe ilk kez girerken en önemli ahlaki değerli bir birey olmak olduğuna dikkat çekmiştir. Ayrıca akademisyenlerin iyi özellikleri arttıkça öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişki de olumlu etkilenmektedir (Delaney vd., 2010).

Öğretmen Olarak Akademisyen Öğrenci İlişkileri

Bazı araştırmalar, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin öğrenci başarısında merkezi bir rol oynadığını iddia etmektedir. Öğretmen kalitesi için iyi bir kriter olan öğrenci test puanları “katma değer” üzerinde öğretmenlerin etkisini test etmek için bir çalışma yapılmıştır (Chetty, Friedman ve Rockoff, 2011). Sonuç olarak, yüksek test puanları, etkili öğretmenlerin bir göstergesi olarak görülmektedir. Bu deney, öğrencilerin uzun vadeli yaşamında öğretmenlerin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Çünkü öğrencilerin gelecek yaşamlarında yaşam standartları açısından öğretmenlerinin rolü önem arz etmektedir. Sonuç olarak, öğretmenin etkisi eğitim sırasında bitmez, yetişkinliğe kadar devam eder, bu da öğrencilerin yaşamlarını etkiler.

Öğretmen, öğrencilerin okulu bırakmalarını engelleyebilecek çok güçlü bir kişidir ve öğretmenlerle olan ilişkinin kalitesinin öğrenciler üzerinde belirleyici bir etkisi vardır. Öğretmenlerin uzun vadeli etkileri üzerine yapılan araştırmanın sonuçları (Chetty, Friedman ve Rockoff, 2011) motivasyon ne kadar iyi olursa öğretmen-öğrenci ilişkisinin o kadar iyi olduğunu ortaya koymaktadır. İlişkinin kalitesi o kadar değerlidir ki, yetişkinlik ve kariyer dahil bir gencin hayatını etkiler. Araştırma ayrıca, çoğu zaman okulun öğrencilerin kendileri olabilecekleri tek yer olabileceğini vurgulamaktadır. Etkili öğretim için, öğretmenlerin, öğrencileri kendilerini rahat, güvenli ve öğrenmeye hazır hissettikleri bir ortamda gözlemlenen katılımcılar olarak öğretim sürecine dahil etmeleri gerekmektedir. Bu araştırmaya göre motivasyon ne kadar yüksekse öğrenmenin kalitesi de o kadar yüksektir (Chetty, Friedman ve Rockoff, 2011). Öğretmenler övgü yoluyla öğrencilerin motivasyonunu geliştirmekte, bağımsız ve yaratıcı bireyler olarak onların aktif katılımına sebep olmakta, olumlu teşviklerle özgüvenlerini artırıp ve başkalarına saygı duygusu geliştirmekte çok önemli rol oynamaktadırlar.

Öğretmenler öğrencilere yakın hissettiklerinde, öğretim süreci bu ortamdan olumlu etkilenir ve daha verimli hale gelir. Polonya'daki gençler arasında refah öznelliği üzerine yapılan araştırmalar, gençlerin yaşamlarında öğretmen desteğinin önemini ortaya çıkarmıştır (Bojanowska & Zalewska, 2011). Bu araştırma aynı zamanda öğrenci yaşamında öğretmenleri tarafından desteklenmenin önemini göstermektedir.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin öğrenciler, psikolojik sağlık, gelecekteki kariyerler, test puanları, gelecek yaşamlar ve eğitim fırsatları üzerindeki etkisinin vurgulandığı görülmektedir. Farklı ülkelerden yapılan araştırmalar da öğrenci yaşamında ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinde öğretmen desteğini gözler önüne sermektedir.

Akademik çalışma alanında sosyal ilişkiler önem arz etmektedir. Yöneticiler, arkadaşlar ve öğrencilerle dikkatli bir şekilde ilgilenmek ve iyilik yapmak, rahatsız edici bir ortamı önlemektedir. Akademisyenler, öğrencileri için rol modeldir. İlkeli ve adil olmak, gençlerin ihtiyaçlarına duyarlı olmak önemlidir. Öğrenciler için rol model olması gerektiği düşünüldüğünde akademisyenlerin davranışlarında ilkeli ve adil olmaları gerekmektedir. Öğrencilerin akademisyenlerden çeşitli konularda yardım isteyebilmeli, bu talepler karşılanmasa bile rehberlik önerileri olmalıdır. Sevilen ve güvenilen bir öğretmen olmak ve bunun gururunu yaşamak akademisyenlerin en tatmin edici unsurlarından biridir. Korkutucu öğretmen belirli alanlarda bireysel rahatlık sağlayabilir ancak iyi akademisyene iç huzuru vermez (Arı, 2018).

Avustralya'da Mazzer ve Rickwood (2014) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, öğretmenlerin öğrencilerin akıl sağlığını desteklemek için etkili ve uygun bir şekilde hazırlanmalarını sağlamak için okul içinde ek ruh sağlığı eğitimine ihtiyaç vardır. Çalışma, öğretmenlerin sadece öğretimde değil, aynı zamanda öğrencilerin ruh sağlığı ve refahını önemsemeye ve desteklemeye de önemli bir rol ve etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Akademisyenlik temelde bir öğretmenlik mesleği olarak düşünüldüğünde, öğretmen öğrenci etkileşiminin özellikle lisansüstünde usta çırak ilişkisine dönüşmesinin de etkisiyle, akademisyenler lisansüstü öğrencilerinin akademik hayatlarında ve başarılarında çok büyük rol oynamaktadırlar.

Araştırmanın Amacı

Yukarıda açıklanan bilgiler doğrultusunda lisansüstü öğrencilerinin akademisyenlerle ilgili değerlendirmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada da lisansüstü eğitim gören öğrencilerin akademisyenlik algısı ve bu algının oluşmasında akademisyenlerin etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda iki adet alt amaç belirlenmiştir;

- Lisansüstü öğrencilerinin akademisyen tutumlarına ilişkin algılarının incelenmesi
- Akademisyenlerin yüksek lisans öğrencilerinin akademisyenlik beklentisi üzerindeki etkisinin incelenmesi

YÖNTEM**Araştırma Modeli**

Yüksek lisans öğrencilerinin gözünde Akademisyenlik algısı ve bunu etkileyen sebeplerin belirlenmesinin hedeflendiği bu çalışmada, sosyal olarak yapılandırılmış gerçeğe, araştırmacı ile üzerinde çalışılan konu ya da gurubun yakın ve samimi ilişkisine, olguların ve sosyal deneyimlerin nasıl ortaya çıktığı ile nasıl anlamlandırıldığı gibi konulara yoğunlaşan nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Olgu bilim, insanların bir olguyu nasıl algıladığı, nasıl hatırladığı, nasıl değerlendirdiği ve diğer insanlara nasıl aktardığıyla ilgilendiğinden bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenemoloji) seçilmiştir. Diğer bir ifade ile olgu bilim insanların deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarını, algıladıklarını ve zihinlerine nasıl transfer ettiklerini araştıran bir bilim dalıdır (Patton, 2002).

Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar

Bu çalışma, Samsun'da yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler yoluyla, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Sinop Üniversitesinde eğitim almakta olan 20 Lisansüstü öğrencisiyle yapılmıştır.

Tablo 1. Katılımcı Bilgileri

		Bölüm	Sınıfı	N	Toplam
Üniversite	İstanbul Üniversitesi	Tıbbi mikrobiyoloji	2	3	5
			1	2	
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Eğitim Programları ve Öğretim	2	7	9
			1	2	
	Yıldız Teknik Üniversitesi	PDR	2	2	2
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	PDR	2	2	2	
Sinop Üniversitesi	Turizm Rehberlik	2	1	2	
		1	1		
Cinsiyet	Erkek			7	7
	Kadın			13	13
Yaş	20-25			11	11
	25-30			9	9
	Toplam				20

Tablo 1'de de gösterildiği gibi, araştırmaya İstanbul Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Sinop Üniversitesinde yüksek lisans eğitimi alan 20 öğrenci

katılmıştır. Tıbbi mikrobiyoloji, Eğitim Programları ve Öğretim, PDR ve Turizm Rehberlik bölümlerinde eğitim alan 7 erkek, 13 kadın öğrencinin 11-i 20-25, 9-u 25-30 yaşları arasındadır.

Veri Toplama Araçları/Veri Toplama Yöntemleri / Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veriler görüşme yoluyla elde edilmiştir. Görüşmeler online ortamda birebir görüşmeler yoluyla toplanmış, katılımcıların cevapları araştırmacı tarafından kayda alınmıştır. Bu çalışmada lisansüstü öğrencilerinin hayatındaki akademisyen etkilerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından veri toplama aracı geliştirilmiştir. Bu süreçte taslak olarak hazırlanan veri toplama aracı Eğitim Bilimleri alanında görev yapmakta olan ve nitel araştırma yöntemleri konusunda bilgi sahibi üç öğretim üyesinin uzman görüşüne sunulmuştur. Öğretim üyelerinin öneri ve eleştirileri doğrultusunda taslak veri toplama aracı yeniden gözden geçirilmiştir. Son şekli verilen veri toplama aracı ifadelerin anlaşılabilirliği, yazım düzeni ve uygulama süresini belirlemek amacıyla pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışmada 5 lisansüstü öğrencisiyle taslak görüşme formu yüzyüze uygulanarak öğrencilerin değerlendirmeleri ve tepkileri alınmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda görüşme formu düzenlenerek son hali verilmiştir. İki kısımdan oluşan veri toplama aracının birinci kısmında cinsiyet, yaş vb. demografik bilgiler içeren sorular, ikinci kısımda katılımcıların “üniversitede akademisyenlik algıları, akademisyen etkilerine ilişkin düşünceleri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Veriler 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan yüksek lisans öğrencilerinden elde edilen veriler, içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temel yapılan işlem, verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları düzenleyerek yorumlamaktır. İçerik analizinde temel olarak verilerin kodlanması, temaların bulunması, verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması, bulguların yorumlanması, betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması aşamaları izlenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu süreçte ilk olarak yüksek lisans öğrencilerinin her bir kavrama yönelik düşüncelerinin geçici bir listesi yapılmıştır. Ayrıca veri toplama aracında belirgin olarak belirtilmesine ve uygulama esnasında hatırlatılmasına rağmen kavramlara yönelik var olan durumu değil, olması beklenen/istenen durumu yansıtan düşünceler içerdiği tespit edilen veri toplama araçları araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Daha sonra her bir kavrama yönelik düşünceler sırasıyla incelenmiş; benzer yapılar içeren düşünceler belirlenmiş ve bir araya getirilmiştir. Bu düşüncelerin içerdikleri anlamlara göre ise temalar oluşturulmuştur. Sonrasında ise belirli temalar altında toplanan bu düşüncelerin içerdikleri anlamlara göre incelenmiş ve her bir temaya yönelik kategoriler geliştirilmiştir. Böylece lisansüstü öğrencileri tarafından verilen cevaplar, her bir kavram için belli tema ve kategoriler altında gruplanmıştır.

Bunun yanı sıra, belirlenen tema ve kategorilerde yer alan düşüncelerin kaç lisansüstü öğrencisi tarafından belirtildiğini ortaya koymak amacıyla frekansları hesaplanmıştır. Hesaplanan bu frekans değerleri, her bir kategoride yer alan cevaplar ile birlikte her bir tema başlığına yerleştirilmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların Akademisyenlerle İlgili Görüşleri

Sıra	Görüş	Evet		Hayır		Toplam
		f	%	f	%	
1	Sizce akademisyenler azimlilik konusunda öğrencilere örnek olmakta mıdır?	14	70	6	30	20
2	Sizce akademisyenler kendini yenileme konusunda öğrencilere örnek olmakta mıdır?	15	75	5	25	20
3	Sizce akademisyenler rehberlik konusunda öğrencilere örnek olmakta mıdır?	12	60	8	40	20
4	Sizce akademisyenler adil midir?	8	40	12	60	20
5	Sizce akademisyenler önyargılı mıdır?	9	45	11	55	20
6	Sizce akademisyenler teknolojiyi iyi kullanabilmekte mi?	12	60	8	40	20
7	Akademisyenlerin araştırmacı ruhu var mı?	18	90	2	10	20
8	Sizce akademisyenler farklılıklara saygı duymakta mıdır?	11	45	9	55	20
9	Sizce akademisyenler girişimcilik ruhuna sahip mi?	13	65	7	35	20
10	Sizce akademisyenler mesleki etik ve kurallara uygun davranmakta mıdır?	13	65	7	35	20
Toplam						20

Görüşme yapılan yüksek lisans öğrencilerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulan Tablo 2’de de gördüğümüz gibi, azimlilik konusunda akademisyenlerini örnek olarak gören %70 (f14) öğrencinin aksine, %30 (f6) öğrenci bu konuda akademisyenlerini örnek olarak görmemektedir. Akademisyenlerini kendini yenileme konusunda örnek alan %75 (f15) öğrenci olduğu halde, %25’lik (f5) kısım kendini yenileme konusunda akademisyenlerini örnek almamaktadır. Rehberlik konusunda %60 (f12) öğrenci tarafından örnek olarak alınan akademisyenler, %40 (f8) öğrenci tarafından örnek olarak kabul edilmemektedir. Eğitimlerine yön veren akademisyenlerinin adil olduklarını düşünen %40 (f8) öğrencinin aksine, %60 (f12) öğrenci akademisyenlerinin adil olmadığını düşünmektedir. Akademisyenlerinin önyargılı olduğunu belirten %45 (f9) öğrenciye karşılık, %55’lik (f11) kısım eğitim aldıkları akademisyenlerinin önyargılı olmadığını belirtmektedir. Öğrencilerin %60’ı (f12) akademisyenlerin teknolojiyi iyi kullandığını düşünse de %40’ı (f8) akademisyenlerinin teknolojiyle arasının iyi olmadığını belirtmektedir. Çalışmakta oldukları akademisyenlerin araştırmacı ruhu olduğunu söyleyen %90 (f18) öğrenciye rağmen, %10 (f2) öğrenci bu konuda negatif düşünmektedir. %45 (f11) öğrenciye göre akademisyenler farklılıklara saygı duymaktayken, %55 (9) öğrencinin fikrine göre akademisyenler farklılıklara saygı duymamaktadır. Öğrencilerin %65’nin (f13) görüşüne göre, akademisyenleri girişimcilik ruhuna sahipken, %35 (f7) öğrenci bu konuda negatif yorum belirtmektedir. Akademisyenlerinin mesleki ve etik kurallara uygun davrandığını düşünen %65 (f13) öğrenciye rağmen, %35 (f7) öğrenci akademisyenlerinin bu kurallara uygun davranmadığını düşünmektedir.

Tablo 3. Akademisyenlerin Dünya Görüşünü Nasıl Buluyorsunuz?

Sıra	Görüşler	f	%
1	Kısıtlı	5	%25
2	Memnunum	4	%20
3	Araştırmacı	3	%15
4	Kişiyeye göre değişmektedir	2	%10

5	Kapsamlıdır	1	%5
6	Memnun değilim	1	%5
7	Modern	1	%5
8	Eleştirel ve Sorgulayıcı	1	%5
9	Açık ve yenilikçi	1	%5
Toplam		20	100

Tablo 3'de eğitim aldıkları akademisyenlerin dünya görüşleriyle ilgili 20 yüksek lisans öğrencisinin verdiği yanıtlar görülmektedir. Bu yanıtlara göre, %25 (f5) öğrenci akademisyenlerinin dünyagörüşünü kısıtlı olarak görse de, %20 (f4) öğrenci bu konuda akademisyenlerinden memnundur. Tabloda akademisyenlerin araştırmacı dünya görüşüne sahip olduklarını düşünen %15 (f3) öğrenci, bunun kişiye göre değişmekte olduğunu belirten %10 (f2) öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %5'i (f1) akademisyenlerinden memnun olmasalar da, %5'(f1) bu konuda akademisyenlerinin kapsamlı düşündüğünü belirtmiş, %5 (f1) öğrenci modern, %5'i (f1) eleştirel ve sorgulayıcı, %5'i (f1) açık ve yenilikçi dünyagörüşüne sahip akademisyenlerle çalışmakta olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4. Sizce Akademisyenler Öğrencileriyle Akademik ve Sosyal İlişkiler Konusunda Nasıl; Değerlendirir Misiniz?

Sıra	Görüşler	Akademik		Sosyal	
		f	%	f	%
1	Memnunum	13	%65	9	%45
2	Yetersiz	3	%15	3	%15
3	Orta düzey	4	%20	3	%15
4	Mesafeli (resmi)	-	-	2	%10
5	Yanlış boyutlara taşınmış	-	-	2	%10
6	Ulaşılması zor	-	-	1	%5
Toplam		20	100	20	100

Sizce akademisyenler öğrencileriyle akademik ve sosyal ilişkiler konusunda nasıl? sorusunu toplam 20 yüksek lisans öğrencisinin cevaplamış olduğunu görüyoruz. Tablo 4'de de görüldüğü gibi bu soru 2 farklı kategoride cevaplanmıştır. Akademik ilişkiler açısından akademisyenlerden memnun olduğunu belirten %65 (f13) öğrenci olsa da, bu konuda öğrencilerin %15'i (f3) akademisyenlerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. %20'lik (f4) kısım öğrenciyse akademisyenlerinin akademik açıdan orta düzeyde olduğu görüşünü belirtmiştir. Sosyal ilişkiler açısından, %45 (f9) öğrenci akademisyenlerinden memnun olduğunu, %15 (f3) öğrenciyse tam tersi, bu konuda akademisyenlerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. %15 (f3) öğrenci sosyal ilişkiler konusunda akademisyenlerini orta düzeyde değerlendirirse de, %10 (f2) öğrenciyse sosyal ilişkilerin akademisyenler tarafından yanlış boyutlara taşındığını belirtmiştir. Tablo 4'te akademisyenlerinin ulaşılması zor kişiler olduğunu belirten %5 (f1) öğrenci olduğunu da görmekteyiz.

Tablo 5. Akademisyenlerin Motivasyonundan Nasıl Etkileniyorsunuz?

Sıra	Görüşler	f	%
1	Olumlu	17	%85
2	Olumsuz	2	%10
3	Etkilenmedim	1	%5
Toplam		20	100

Tablo 5'te de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan 20 yüksek lisans öğrencisinden %85'i (f17) akademisyenlerinin motivasyonundan olumlu etkilenseler de, %10 (f2) öğrenci bu konuda olumsuz etkilendiğini, %5'lik (f1) kısım akademisyenlerinin motivasyonundan hiç etkilenediklerini belirtmiştir.

Tablo 6. Yüksek Lisans Sürecinde Danışmanınız ya da Ders Aldığınız Diğer Akademisyenlerden Olumlu Anlamda Etkilendiğiniz Özellikleri Yazar Mısınız?

Sıra	Akademisyenlerin Olumlu Özellikleri	f	%
1	Araştırmacı	7	9,5
2	Bilgili	5	6,6
3	İlgili	5	6,6
4	Sıcakkanlı	5	6,6
5	Rehberlik ve danışma	4	5,2
6	Disiplinli	4	5,2
7	Eğitici	3	4,1
8	Eğlenceli	3	4,1
9	Anlayışlı	3	4,1
11	Planlı	3	4,1
12	Etkili iletişim	3	4,1
13	İstikrarlı	3	4,1
14	Güdüleyebilme	2	2,7
15	Akıcı Konuşma	2	2,7
16	Odak değiştirme	2	2,7
17	Saygılı	2	2,7
18	Sosyal	2	2,7
19	Olumlu bir şeyle yüzleşmedim	2	2,7
20	Analiz etme	2	2,7
21	İnançlı	1	1,4
22	Meraklı	1	1,4
23	Korkulardan faydalanmak	1	1,4
24	Hoşgörülü	1	1,4
25	Etik	1	1,4
26	Yardım etmek	1	1,4
27	Eğitimli	1	1,4
28	Sorumlu	1	1,4
29	Azimli	1	1,4
30	Gayretli	1	1,4
31	Özverili	1	1,4
32	Kendini geliştirme	1	1,4
Toplam		74	100

Tablo 6’da yüksek lisans öğrencilerinin görüşmede yer alan açık uçlu ‘Yüksek lisans sürecinde danışmanınız ya da ders aldığınız diğer akademisyenlerden olumlu anlamda etkilendiğiniz özellikleri yazar mısınız?’ sorusuna verdikleri yanıtlar gösterilmektedir. %9,5 (f7) öğrenci olumlu anlamda akademisyenlerinden etkilendiğini belirtmiştir.

- Bazı hocalarımız bize hayat dersi de veriyor. İnsan olmayı öğretiyorlar ve bunu sadece sözde söylemiyorlar hareketleriyle örnek oluyorlar.

Tablo 7. Yüksek Lisans Sürecinde Danışmanınız ya da Ders Aldığınız Diğer Akademisyenlerden Olumsuz Anlamda Etkilendiğiniz Özellikleri Yazar Mısınız?

Sıra	Akademisyenlerin Olumsuz Özellikleri	f	%
1	Karşılaşmadım	6	19,4
2	İlgisiz	4	12,9
3	Kaba	3	9,7
4	Mesafeli	2	6,5
5	Tarafli	2	6,5
6	Bilgisiz	2	6,5
7	Olumsuz iletişim	2	6,5
8	Samimiyetsiz	1	3,2
9	Açık fikirli olmamak	1	3,2
10	İletişim kuramamak	1	3,2
11	Ulaşılamamak	1	3,2
12	Dışlama	1	3,2
13	Sorumsuzluk	1	3,2
14	Emeğe saygı duymama	1	3,2
15	Disiplinsizlik	1	3,2
16	İyi ders anlatamama	1	3,2
17	Güvensizlik	1	3,2
Toplam		31	100

Tablo 7’de yüksek lisans öğrencilerinin görüşmede yer alan açık uçlu ‘Yüksek lisans sürecinde danışmanınız ya da ders aldığınız diğer akademisyenlerden olumsuz anlamda etkilendiğiniz özellikleri yazar mısınız?’ sorusuna verdikleri yanıtlar gösterilmektedir. Öğrencilerin %19,4’ü (f6) akademisyenlerin olumsuz özellikleriyle karşılaşmadığını belirtmektedir.

Çekindiğim hocalar oldu tam olarak bana karşı olumlu mu yoksa olumsuz mu düşünüyor kestiremediğim bu yüzden de konuşurken kendimi net ifade edemediğim odasına rahatça giremediğim hocalarım oldu. Onlarla daha iyi ilişkilerim olsun, onlar tarafından desteklendiğimi hissetmek isterdim ama olmadı.

Tablo 8. Başarılı Bulduğunuz Akademisyen Özelliklerini Açıklar Mısınız?

Sıra	Başarılı Akademisyenlerin Özellikleri	f	%
1	Açık fikirli	8	7,6
2	Araştırmacı	7	6,6
3	Kendini geliştiren	7	6,6
4	Çalışkan	7	6,6
5	İlgili	6	5,7
6	Rehber ve danışman	6	5,7
7	Sosyal ilişkilerde başarılı	6	5,7
8	Mesleki ve kişisel etik kurallara uyan	5	4,7
9	Farklılıklara saygılı	5	4,7
10	Disiplinli	4	3,8
11	Adil	4	3,8
12	Yenilikçi	4	3,8
13	Samimi	4	3,8
14	Geleceğe katkı	3	2,8
15	Bilime yön vermesi	3	2,8
16	Sorumlu	3	2,8

17	İstekli	3	2,8
18	Mesleğinin erbabı	3	2,8
19	Azimli	2	1,9
20	Planlı	2	1,9
21	Güvenilir	2	1,9
22	Öğrencilere değer veren	2	1,9
23	Dinleme yeteneği olan	2	1,9
24	Çözüm odaklı	2	1,9
25	Tarafsız	2	1,9
26	Önyargısız	1	0,9
27	Özgüvenli	1	0,9
28	Güdüleyici	1	0,9
29	Bağımsız	1	0,9
Toplam		106	100

Tablo 8’de yüksek lisans öğrencilerinin görüşmede yer alan açık uçlu ‘Başarılı bulduğunuz akademisyen özelliklerini açıklar mısınız?’ sorusuna verdikleri yanıtlara göre, %7,6’lık (f8) kısım öğrenci akademisyenlerinin açık fikirli olmasını başarılı bulduğunu belirtmiştir.

Bana göre bir insan bilimselden çok karakter açıdan daha çok başarılı olması gerek, ben yabancı uyruklu öğrenciyim burada Bir hocam anne bir hocam babam oluyor birçok hayati dersler veriyorlar ama tabi ki bizle samımı olanlar hepsine ait değil, insan olmak, ola bilmek bence en büyük başarı.

Tablo 9. Başarısız Bulduğunuz Akademisyen Özelliklerini Açıklar Mısınız?

Sıra	Başarısız Akademisyen Özellikleri	f	%
1	Araştırma ruhundan yoksun	7	11,86
2	Kendini yenilemeyen	5	8,47
3	Kötü iletişim	5	8,47
4	Zamanı ve enerjisini etkili kullanamamak	4	6,77
5	Tarafı	4	6,77
6	Mesleki Ve Kişisel Ahlak Etiğinden Yoksun	3	5,08
7	Bencil	3	5,08
8	Bilgi aktarımı yapamayan	3	5,08
9	Sabırsız	2	3,38
10	Riyakâr	2	3,38
11	Önyargılı	2	3,38
12	Adaletsiz	2	3,38
13	Üretken olmayan	2	3,38
14	İyi ki varlar	1	1,7
15	Sorumsuz	1	1,7
16	Mesafeli	1	1,7
17	Yönlendirme yapamayan	1	1,7
18	Aşırı özgüvenli	1	1,7
19	Dinleme yeteneği olmamak	1	1,7
20	Umursamaz	1	1,7
21	Bilgisiz	1	1,7
22	Teknoloji Kullanımında başarısız	1	1,7
23	İlgisiz	1	1,7
24	Ulaşılamayan	1	1,7
25	Akademisyenlik Algısını Kendi Kişiliği Haline Getirmek	1	1,7
26	Özgür fikirli olmayan	1	1,7
27	Taklitçi	1	1,7
28	Adil olmayan	1	1,7
Toplam		59	100

Tablo 9’da yüksek lisans öğrencilerinin görüşmede yer alan açık uçlu ‘Başarısız bulduğunuz akademisyen özelliklerini açıklar mısınız?’ sorusuna verdikleri yanıtlara baktığımızda, öğrencilerin %11,86’sı (f7) akademisyenlerinin araştırma ruhundan yoksun olduğunu belirtmektedir.

Yeniliklere direnen, sorumluluktan kaçan ve akademisyenlik algısını kendi kişiliği haline getirmiş biri, çünkü bu akademisyenler kendileri de bitmez tükenmez bir bilgi selinin içinde oldukları halde öğrenime direnmektedirler, her şeyi bildiklerini iddia etmektedirler.

Tablo 10. Eklemek İstedığınız Görüş ve Önerileriniz Varsa Lütfen Belirtiniz.

Sıra	Serbest Görüşler	f	%
1	Zaten kapsamlı bir çalışma olduğu için eklemem gereken bir şey olduğunu düşünmüyorum. Çalışmanız için başarılar diliyorum, güzel olmuş emeğinize sağlık.	8	%40
2	Cevaplarımda lisansta ders aldığım akademisyenleri de düşünerek cevap verdim. Bir de akademisyenlerin gözünden yüksek lisans öğrencilerini hep merak ettim. Keşke bir de öyle bir çalışma olsa, belki de ben yapmalıyım.	4	%20
3	Çalışmanın sonuçlarını heyecanla bekliyorum, şu anki durum nasıl çok merak ediyorum.	3	%15
4	Akademisyenlik algısı her ne kadar genişlik kazanmış olsa da pek de tanımlı olduğunu söyleyemem. Bu yüzden okuyanlar için çok faydalı olacağını düşünüyorum.	1	%5
5	Eğer iyi akademisyen yetiştirilmek ve sonraki nesillere daha iyi bir dünya bırakılması amaçlanıyorsa akademisyenler mutlaka öğrencilerine olumlu yönde etki etmelidir. Bir akademisyenin yapacağı en büyük hatalardan biri yüksek motivasyona sahip bir öğrencisinin motivasyonunun kaybolmasına sebebiyet vermektir. Yeri gelir bir kişi dünyayı değiştirecek bir harekette bulunur. Akademisyenler mutlaka her öğrencisine gerekli ehemmiyeti göstermelidir.	1	%5
6	Olması gereken akademisyen; Bilimsel çalışmaları ile var olabilen insanlardır. Yani bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda bilime katkı yapan ve gelecek nesilleri aydınlatabilen kişilerdir.	1	%5
7	Akademisyenlik gönül işi, bilimle uğraşmak, insanlara faydalı olmak isteyenler bu mesleği yapsın diye düşünüyorum. Diğer amacı olanlar bu mesleği bırakıp, asıl amaçlarına yönelmelidir.	1	%5
8	Yunus Emre: İlim ilmektir İlim kendini bilmektir Sen kendin bilmezsen Ya nice okumaktadır ve şöyle bitiriyor Yunus der hoca Gerekse var bin hacca Hepsinden eyice Bir gönle girmektir. Bu sözleriyle her şeyi fazlasıyla söyledi. Derdimizin bir gönle girmek ve o gönü iyileştirmek duasıyla...	1	%5
Toplam		20	100

Tablo 10’da araştırmamıza katılan yüksek lisans öğrencilerinin son olarak eklemek istedikleri görüşleri yer almaktadır. Öğrencilerin %20’si (f4) cevaplamış oldukları sorularda, ders aldıkları akademisyenleri göz önünde bulundurduklarını belirttiler.

Akademisyenlik algısı her ne kadar genişlik kazanmış olsa da pek de tanımlı olduğunu söyleyemem. Bu yüzden okuyanlar için çok faydalı olacağını düşünüyorum.

Akademisyenlik gönül işi, bilimle uğraşman, insanlara faydalı olmak isteyenler bu mesleği yapsın diye düşünüyorum. Diğer amacı olanlar bu mesleği bırakıp, asıl amaçlarına yönelmelidir.

SONUÇLAR ve TARTIŞMA

Üniversite ve akademik alandaki eğitmenler, öğrencilerin yaşamında çok önemli bir yer tutmaktadır. Üniversite eğitmenlerinin, öğrencilere üniversite yaşamları boyunca etkili bir şekilde öğretim verebilmeleri için olumlu tutum ve algıları kabul edecek şekilde eğitilmeleri gerekmektedir. Toplumsal değişimlere göre üniversitelerin özelliklerinde ve işlevlerinde değişim olduğuna dikkat çeken Wissema (2009) eğitime odaklanan birinci nesil üniversiteler, eğitim ve araştırmaya odaklanan ikinci nesil üniversiteler ve son olarak da ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlamaya odaklanan üçüncü nesil üniversitelerden söz eder. Birinci nesil üniversiteler, gelecekte evrensel bir gerçekliği aktarmayı amaçlayan ortaçağ üniversiteleridir, ikinci nesil üniversiteler ise aydınlanma hareketine dayanır, zihni özgürleştirmeyi amaçlar ve bu çağın ilkelerini bilgi ve bilim yaratmak için kullanır. Küreselleşmenin etkisiyle oluşan girişimci ve yenilikçi üçüncü kuşak bir üniversitede bilimsel araştırmanın ürünlere ve rekabet özelliklerine dönüşmesi dikkat çekicidir (Aydın, 2016). Günümüz üniversiteleri, öncelikle küreselleşmeden etkilenen üçüncü nesil üniversitelerin özellikleriyle karakterize edilmektedir

Yüksek lisans öğrencilerinin gözünde akademisyenlik algısı ve bunu etkileyen sebeplerin belirlenmesinin hedeflendiği bu çalışmada, katılımcı öğrencilerin akademisyenlerini azimlilik, kendini yenileme ve rehberlik konusunda örnek aldığı tespit edilmiştir. İpek (2013) araştırmasında öğrencilerin tez konularını belirlerken, danışmanlarının görüşlerinden ve uzmanlık alanlarından büyük ölçüde etkilendiği sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerine göre, ders aldıkları akademisyenler önyargılı olmasalar da adil olmak konusunda başarısızdırlar. Hockey (1994) ayrıca danışan-danışman ilişkilerinin profesyonel bağlamda arkadaşlığa ve güvene dayanması gerektiğini vurgulamaktadır. Öğrenciler bu başarılı olduğunda başarının geleceğini düşünürler.

Teknolojiyle ilişkisi iyi olan akademisyenler, araştırmacı ruhu, mesleki ve etik kurallara uygun davranma, farklılıklara saygı duyma ve girişimcilik konularında da yüksek lisans öğrencilerince pozitif değerlendirilmektedir. Öğrenciler, danışmanlarda çeşitli kişisel ve profesyonel niteliklerin olması beklentisindedirler. Öğrencilerin bir danışmanın açık fikirli, öğrenmeye açık, paylaşımcı ve anlayışlı olma gibi kişisel niteliklere sahip olması gerektiğini düşünmektedir. Bu kişisel özelliklere sahip olmayan danışmanlarla çalışan öğrenciler, fikirlerini açıklamadıklarını, istedikleri alanda çalışamayacaklarını hissetmektedirler. Bununla birlikte, öğrenciler, danışmanlarının akademik rehberliğinin ve mesleki niteliklerinin akademik sürecin sorunsuz ilerlemesi için önemli olduğuna inanırlar. Danışmanın akademik nitelikleri bağlamında, öğrencilerin çalışmaları hakkında hızlı ve zamanında geri bildirim sağlamaları önemli bir özellik olarak kabul edilmektedir. Bu niteliklere sahip olmayan bir danışman, öğrencilerine zaman ayırmaz, geri bildirim sağlamaz ve öğrenci motivasyonunu azaltan bir kişi olarak kabul edilir. Konu ile ilgili benzer araştırmalara zaman ayıramama, hızlı geri bildirim sağlayamama, yol gösterememe gibi sorunlar sorunun hala devam ettiğini göstermektedir (Arabacı ve Akıllı, 2013).

Çalışmanın sonucunda ortaya çıkan bulgulara göre, yüksek lisans öğrencileri akademisyenlerinin dünya görüşünü kısıtlı görseler de akademik ve sosyal ilişkiler konusunda onlardan memnun olduklarını belirtmektedirler. Grant, Hackney ve Edgar (2014), doktora öğrencilerinin danışmanlarına ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmalarında katılımcıların, danışman rolünün tavsiyeden öteye gitmemesi gerektiği sonucuna varmaktadırlar. Manathunga'ya (2005) göre, bireyselleştirilmiş danışmanlık kapsamında yüksek lisans öğrencilerinin bireysel ihtiyaçlarına duyarlı olunması gerekmektedir.

İş etiğine uygun davranışların kazanılabilmesi için bir kurum kültürünün oluşturulması gerektiği söylenebilir. Bunun için kurumsal değerlerin netleştirilmesi ve profesyonel etik standartların oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda üniversitede "bilimsel", "insancıl" ve "ahlaki"

değerler ön plana çıkabilir. Üniversite yönetiminin bu değerlere dayalı uygulamaları yönetim sürecine dahil etmesi önemlidir (Erdem, 2007). Toplumun talep ettiği kaliteli insan kaynağını yetiştiren ve toplum üzerinde büyük etkisi olan üniversitelerde, kurumda çalışan yönetici ve akademisyenlerin öz değerleri, davranışların sürekliliğini meslek etiğine uygun olarak belirlemeli ve bu değerleri kurumsal değerlerle uyumlu hale getirilmelidir. Yıldırım (2001) tarafından yapılan bir araştırmada, lise öğretmenlerinin kültürel liderlik rolü ile iş etiği algıları arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişki olduğu doğrulanmıştır. Akademisyenler üniversite-sosyal ilişkiler kurmalı ve olumlu bir rol oynamalıdır (Aydın, 2002).

Maya (2013), iş etiğinde en çok vurgulanan boyutun eğitim boyutu olduğunu belirtmektedir. İkinci en önemli nokta ise araştırmayla ilgili olan işler boyutudur. Maya bunu, toplum hizmeti kapsamında akademik çalışma eksikliği olarak tanımlıyor. Kurnaz (2010) ve Tunç (2007) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Akademik ve lisansüstü eğitim alanlara göre üniversiteler araştırma kurumları olmanın yanı sıra, daha çok öğretim yapan kurumlardır. Bu sonuçlar, akademisyenlerin eğitim ve öğretime daha çok değer verdiği ve sosyal sorumluluğun yetersiz olduğu araştırma bulguları ile tutarlıdır. Bilim adamları, çalışmalarını ilerletme baskısıyla karşı karşıya oldukları için sosyal sorumluluğu vurgulamıyorlar. Ayrıca akademisyenler, pratik araştırma ve politika oluşturmanın yeterli düzeyde fayda sağlamadığına inandıkları için toplumsal katkı için motivasyon eksikliği olduğunu düşünmektedirler (Kurnaz, 2010; Tunç 2007).

Thompson (2008) konu bilgisi ve iyi öğretim becerilerinin yanı sıra kişisel özelliklerin de öğrenme sürecinde eşit derecede önemli olduğunu savunmaktadır. Öğretmenler, öğrenmeye elverişli bir ortam yaratmak için sınıfta uyum sağlamak için zaman ayırmaları gerektiğini de ekliyor. Etkili olmak, yalnızca kişinin mesleki bilgisi ve belirli bir süreli resmi eğitim yoluyla elde edilen öğretim becerileriyle karakterize edilemez (Adams ve Pierce, 1999).

Akademisyenlerin motivasyonundan olumlu etkilenen öğrenci çoğunluğu, onların araştırmacı ruhundan da olumlu anlamda etkilendiklerini, yüksek lisans sürecinde danışmanları ya da ders aldıkları diğer akademisyenlerin olumsuz özellikleriyle karşılaşmadıklarını belirtmektedirler. Bu bağlamda açık fikirli akademisyenler başarılı bulunmuş, araştırmacı ruhundan yoksun akademisyenlerse başarısız akademisyen olarak vurgulanmıştır. İyi olarak nitelendirilen öğretmenler dönüştürücü liderlerdir (Harvey, Royal, Stout 2003). Öğretmenler, öğrencilere ilham veren ve entelektüel merak uyandıran rol modelleri olarak hareket ederler. Dönüşümcü öğretmenler, öğrencilerinin ilerlemesi için kendilerini feda ederler. Bilgiyi geliştirmek ve yeni bilginin keşfiyle ilişkili değerleri içselleştirmek için öğrencileri sınıfın içinde ve dışında meşgul ederler. Öğrenciler için hedefler ve beklentiler belirlerler ve onları bu zorlukların üstesinden gelmeleri için motive ederler. Ödüller (notlar) önemlidir, ancak bunları davranışları etkilemek için kullanmayız. Motivasyon, öğretmene olan güven ve adanmışlıktan gelir. Dönüşümcü liderler, takipçileri arasında okula bağlılık duygusu geliştirir.

Welde ve Laursen (2008), doktora öğrencilerinin gözünde ideal bir danışmanın sahip olması gereken bazı özellikleri belirlemişlerdir. Onların çalışmasında yer alan 200 doktora öğrencisinin danışmanlarıyla ilgili görüşlerine göre öğrenciler danışmanlarının; gerektiğinde sıkı davranma, gerektiğinde esnek, öğrencilerinin ihtiyaçları için zaman yaratma, bağımsız çalışmayı teşvik etme, bağımsız düşünmeyi destekleme, öğrencinin gelişimi için çabalama, öğrencinin bocalamasına izin vermeme, görüşmeler ve iletişim için ortam yaratabilme, öğrenciye uygun tavsiyelerde bulunma biçimi benimseme, öğrencinin ruh haline duyarlı olma, gibi özelliklere sahip olmalarını istemektedir. Bu niteliklere sahip olmalarını istiyor. Bu bulgular yapmış olduğumuz araştırmanın bulgularıyla benzerdir, bunun yanı sıra öğrencilerin dünya genelinde benzer sorunlarla karşılaştığına işaret etmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmada yüksek lisans öğrencilerinin; akademisyenlik algısına ilişkin, deneyimlerine dayalı görüşleri ortaya konulmuştur. Çalışma kapsamındaki görüşmelerin, 5 üniversitede eğitim gören 20 yüksek lisans öğrencileriyle yapılmış olması nedeniyle elde edilen sonuçlar Türkiye genelindeki eğitim gören yüksek lisans öğrencilerinin görüşlerini yansıtmaktadır.

konusunda sınırlıdır. Sınırlı genellenebilirliği sahip olan bu araştırma nicel veya karma araştırma yaklaşımlarıyla daha fazla üniversite ve kişiyle de yürütülebilir. Bu bağlamda, sonraki çalışmaların örneklem çeşitliliğini arttırarak Türkiye genelindeki üniversitelerde eğitim alan yüksek lisans öğrencilerini de dahil ederek arttırması ülke genelindeki akademisyen algısının daha detaylı ortaya çıkarılması bakımından oldukça önemlidir. Bu çalışma böyle bir çalışmanın tabanını oluşturabilir, birkaç hipotez eklenerek ileri dönemlerde farklı araştırmalar da yürütülebilir. Diğer taraftan yüksek lisans öğrencilerinin görüşlerinin ve bu görüşleri etkileyen sebeplerin de ortaya çıkarılması akademik kalitesiyle, öğrenci bakış açısıyla ve akademisyen profiliyle eleştirilen üniversitelerin güncel durumuna dair tabloyu daha bütüncül bir yaklaşımla ortaya çıkarmayı sağlayacaktır. Bunun yanı sıra benzer bir araştırma da danışmanların bakışını ortaya koymak amacıyla yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, C., & Pierce, R. (1999). Characteristics of effective teaching. Retrieved from <http://www.lingofest.com/resources/Characteristics%20of%20effective%20teaching.pdf>.
- Aktan, C. C. (2003). *Özlenen Üniversite, Yaşanan Üniversite*. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Arabacı, B. İ. & Akıllı, C. (2013). *Lisansüstü öğretimde öğrenci sorunları*. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu içinde (s. 124-133). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, İ. (2002). *Yönetmelik, Mesleki ve Örgütsel Etik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, İ. (2016). *Akademik etik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bojanowska, A. & Zalewska, A. M. (2011). "Subjective Well-Being Among Teenagers Of Different Ages: The Role Of Emotional Reactivity And Social Support From Various Sources". *Studia Psychologiczne*, 49(5), 5-21.
- Chetty, R., Friedman, J. N., & Rockoff, J. E. (2011). *The Long-Term Impacts of Teachers: Teacher Value-Added and Student Outcomes in Adulthood*. NBER Working Paper No. 17699. National Bureau of Economic Research.
- Delaney, J., Johnson, A. N., Johnson, T. D., & Treslan, D. L. (2010). *Students' Perceptions Of Effective Teaching In Higher Education*. Memorial University of Newfoundland, Distance Education and Learning Technologies.
- Enders, J. ve Musselin, C. (2008). Back to the future? The academic professions in the 21st century. Higher Education to 2030. <http://www.oecd.org/edu/ceeri/41939654.pdf>.
- Erdem, A. R. (2007). Eğitim Fakültesi Kültürünün Önemli Bir Ögesi: Değerler (Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. *EJER*, 7(26), 95- 108.
- Grant, K., Hackney, R., & Edgar, D. (2014). Postgraduate research supervision: An 'agreed' conceptual view of good practice through derived metaphors. *International Journal of Doctoral Studies*, 9, 43-60.
- Harvey, S., M. Royal, and D. Stout. (2003). Instructor's transformational leadership: University student attitudes and ratings. *Psychological Reports* 92: 395-402.
- Hockey, J. (1994). Establishing boundaries: problems and solutions in managing the PhD supervisor's role. *Cambridge Journal of Education*, 24(2), 293-305.
- Husu, L. (2001). On metaphors on the position of women in academia and science. *Taylor & Francis*, 3 (9), 172-182.
- Karakütük, K. (2002). *Öğretim Üyesi ve Bilim İnsanı Yetiştirme* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. Hacettepe Üniversitesi *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (23).
- Kurnaz, Ö. (2010). *Yükseköğretimde araştırma kalitesinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Manathunga, C. (2005). Early warning signs in postgraduate research education: A different approach to ensuring timely completions. *Teaching in Higher Education*, 10(2), 219-233.
- Maya, İ. (2013). Akademisyenlerin meslek ahlakına aykırı olan davranışlara ilişkin algıları (ÇOMÜ eğitim fakültesi örneği). *Turkish Studies*, 8(6), 491-509.
- Mazzer, K. R., & Rickwood, D. J. (2014). "Teachers' role bread than perceived efficacy in supporting student mental health". *Advances in School Mental Health Promotion*, (ahead-of-print), 1-13.
- Patton, M., Q. (2002). *Qualitative research and evulation methods*. London: Sage Publications.
- Pedro, F. (2009). "Continuity and change in the academic profession in European countries". *Higher Education in Europe*, 34 (3-4), 411-429.

- Sakınç, S. ve Bursalıoğlu, S. A. (2012). Yükseköğretimde küresel bir değişim: girişimci üniversite. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2 (2), 92-99.
- Thompson, S. (2008). Defining a good teacher simply. *Modern English Teacher*, 17(1), 5-14
- Tunç, B. (2007). Akademik unvan olgusu akademik yükseltme ve atama sürecinin değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tural Kurul, N. (2004). *Küreselleşme ve Üniversiteler*. Kök Yayıncılık, Ankara.
- Turan, S., Durceylan B. & Şişman M. (2005). Üniversite Yöneticilerinin Benimsedikleri İdari ve Kültürel Değerler. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 182-185.
- Turan, S., Durceylan, B. ve Şişman, M. (2005). Üniversite Yöneticilerinin Benimsedikleri İdari ve Kültürel Değerler. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 181-202
- TÜBA (2002). Bilimsel Araştırmadaetik ve Sorunlar, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara.
- Welde, K., & Laursen, S. (2008). The "Ideal Type" advisor: How advisors help STEM graduate students find their 'Scientific Feet'. *The Open Education Journal*, 1(1), 49-61.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Soysal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B. (2001). Okul Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Rollerinin Öğretmenlerin İş Doyumuna ve Meslek Ahlakına Etkisi. (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Elâzığ.
- Yılmaz, D.V. (2013). Yükseköğretimin Değişen Bağlamı: 21. Yüzyılda Dönüşümler ve Eğilimler. *Yükseköğretim Dergisi*, Çevrimiçi erken baskı, 1-8.

İnternet Kaynakları

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>
erişim tarihi 11.10.2019.

<http://www.tdk.gov.tr/TR/SozBul.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF05A79F75456518CA>.